ادامه از صفحه اول

کرونا؛ توقف زمان اجتماعی

در واقع، زمانی کـه زندگی از بعد جمعی به بقای فردی برسـد، اینجاسـت که همه‌چیز فارغ از تعلق می‌شـود. انسـان فارغ از تعلقات اجتماعی، انسـانی تنهاسـت؛ تهی از تعلقاتی که عمری برای آنها تلاش کـرده: پدر و مادر، ثروت و قدرت، ازدواج و اشـتغال و غیره.. این است تعلیق زمان و اضطراب ناشی از آن که غریزه بقای کرونایی به راه انداخته اسـت. حبس در خانه ارزش می‌شـود، و انزواء و تفرد به فرهنگ و ارزش تبدیل می‌شود.. مواجهه دسته‌جمعی و بهت‌آور بشـر امروزی به منظور بقاء، به اضطراب «مرگ» در «تنهایی» منجر شده است. پرسش این است که چرا مرگ بر اثر کرونا تا این حد ترسـناک و جانکاه شده است؟

در اثـر اضطـراب «مرگ در تنهایـی»، مرگ‌ها از بعد آرمانی و اجتماعی، یعنی مرگ همراه با مراسـم تشییع پاشکوه، حسرت و سوگ بازماندگان، به مرگی عمیقـاً «انفرادی»، «صنعتی» و «دور از دسـترس» تبدیل شـده که، در یک آن کل زندگی طی شـده انسـان را بی‌معنا می‌کنـد و اجـازه نمی‌دهد افراد ارتباطی با محیط اجتماعی خود داشـته باشند و در حلقه اطرافیـان با مرگ روبه‌رو شـود. مرگ فارغ از مناسک مذهبی، آداب و رسـوم و عرف‌ها می‌شود و لذا برای جوامعی که همه‌چیـز در جمع و با دیگران تعریف می‌شـود، این نوع مرگ، مرگی سخت غریبانه و بی‌معناسـت. در واقع، در اضطراب ناشـی از مرگ کرونایی، بعد زیبایی‌شناختی مرگ که ناشی از سوگ و اندوه و نیز تمسک به اعتقادات ماست، یکباره محو می‌شـود و مرگ بی‌معنا می‌شود، زیرا در جنگ بقاء، کشش و رانشی از سوی دیگران برای پسامرگ (کفن و دفن) ما وجود ندارد که به شـکلی مقدس یاد ما را زنده نگه دارد. افزون بر این، این نوع مرگ به اشـتباه با انگ و برچسـب همراه شده است که ناشی از دفن متفاوت بیماران کرونایی است که در سطور پیشین به آن اشاره کردم. بنابراین، در تنهایی و حصار بیمارستان مرگ را تجربه کردن، سرتاسـر زندگی را برای افراد بی‌معنا ساخته اسـت، زیرا نه جاودانگی التیامبخشی و نه اندوه و سـوگی. بی‌نشـانی مطلق است. کرونا با حمله بر مناسک و رسـوم اجتماعی بشر امروز، ما را فارغ از انتخاب کرده است؛ با یورش بر مبادی اخلاقی ما، مانند دسـت دادن، روبوسـی، آغـوش گرفتن و هم‌نشینی‌های مدنی و اجتماعی، مرزهای فرهنگی و اخلاقی بشـر امروزی را پس رانده و بی‌مایگی سبک زندگی‌های‌مان را گوشزد می‌کند. غلبه و گذر از کرونا و نیل به زندگی پایدار، با همبستگی، تعلقات انسانی و بازگشت به ارزش‌های دینی و انسانی اصیلی است که فراتر از غریزه بقا هستند.

ادامه از صفحه اول

فعلا تعطیلات را فراموش کنیم

با سـفر کردن، عملا آسـیب‌پذیری در برابر بیماری بیشتر می‌شـود و تعداد بیشـتری از مردم به ویروس کرونای جدید مبتلا خواهند شد. رفتار ما نشان می‌دهد که تا چه حد حاضریم کروناویروس را جدی بگیریم. این میزان جدیت نشان می‌دهد که واقعا چقدر برای سلامت خود و خانواده‌مان اهمیت قائل هستیم.

وزیر بهداشت چهارم اسـفند ۹۸، از مردم خواست با اعمال قرنطینه خانگی، پرهیز از روبوسی، نرفتن به نقاط پرجمعیت و عدم استفاده از وسایل شخصی مشترک یا خودکارهای عمومی، از سرایت ویروس کرونا جلوگیری کنند. او از اهالی قم خواسـت به جایی سفر نکنند و به شهروندان سایر شـهرها نیز توصیه کرد به سمت قم و شهرهای زیارتی نروند. سعید نمکی در روز چهارم اسفند گفت:«در حال حاضر قم کانون بیماری است و باید آن را مدیریت کنیم. موارد زیادی که مثبت شده‌اند، اکثرا منشأ سفر به قم داشـته‌اند.» همچنین معاون وزیر بهداشت گزارش کرد که بعد از تعطیلی مدرسه‌ها، ورود به استان گیلان ۲۰درصد بیشتر شده است. وزیر بهداشت هم گله کرد که مدرسـه‌ها را تعطیل نکرده‌اند که مردم به سفر بروند.

این درخواسـت البته چندان مورد توجه واقع نشـد، چرا که معاون وزیر بهداشـت روز ۱۵ اسفند نقشه‌ای را منتشـر کرد که نشان می‌داد پراکنش ویروس عمدتا از قم و تهران و بیشتر از طریق مسافرت زمینی به سراسر کشور صورت گرفته است. این مسئله نشان می‌دهد که در ساختار دولتی ما مسئله‌ای که باید از مدیریت کلان جامعه و در سطح دولت پیگیری و اعمال حاکمیت شود، به صورت حرکتی اختیـاری و داوطلبانه از عموم مردم خواسته می‌شود. در مقابل ویروس کرونای جدید که به گفته وزیر بهداشت سـرعت سرایت آن بسیار بالاست، مهم‌ترین مسـئله برای مدیریت بحران در کوتاه‌مدت، کاهش آسیب‌پذیری است. یعنی تعداد کمتری از مردم در معرض آسـیب و سـرایت ویروس کرونا قرار گیرند. این وضعیت در حالی اسـت که با افزایش مسـافرت‌ها آسیب‌پذیری هم نزد سفرکننده(میهمان) و هم میزبان افزایش می‌یابد.

همچنین ۱۵ اسفند اعلام شد که سفرهای بین شهری ۱۵٪ کاهش یافته اسـت؛ یعنی ۸۵٪ سـفرها مطابق معمول مانند حالت عادی انجام می‌شود. چنین آماری نشان می‌دهد که هم دولت در مدیریت بحران، حداقل در کاهش آسیب‌پذیری، و از دیدگاه اعمال حاکمیت کاملا موفق نبوده است، و از سوی دیگر بسیاری از شهروندان ایرانی واقعیت‌ها و دسـتورالعمل‌های علمی را همچنان جدی نمی‌گیرند. این روند باید وارونه شود.

در هر حال باید سـفرها با همکاری مردم به سفرهای واقعا ضروری محدود شود و مردم در این نوروز فراموش کنند که تعطیلات نوروزی وجود داشته و قرار بوده امسال هم وجود داشته باشد. مساله کاملا جدی است. شوخی گرفتن مسئله به قیمت جان خودمان و هموطنان بیشتر دیگری تمام خواهد شد.

سخنگوی ستاد استانی مدیریت ویروس کرونای اصفهان خبر داد:

آغاز به کار طرح کنترل زوج و فرد خودروها از در منازل

همدلی| سـخنگوی ستاد اسـتانی مدیریت ویـروس کرونای اصفهان با اعـلام آغاز به کار طرح کنترل زوج و فـرد خودروها از در منازل، از تعطیلی فعالیت اتوبوس‌های بین شـهری در ترمینال صفه به منظور کاهش ترددها خبر داد.

حجـت الله غلامـی در گفت‌وگو با ایسـنا در خصـوص آخریـن وضعیت سیسـتم حمل و نقـل و تردد خودروها در داخل و بیرون شـهر اصفهـان، اظهار کرد: مهم‌تریـن موضوعی که در چهاردهمین جلسـه ستاد استانی مدیریت ویروس کرونا که شب گذشته به ریاست استاندار اصفهان برگزار شد، فعال شدن سامانه یکپارچه بهداشت تحت عنوان سامانه «سیب» بود که در این سامانه اکثر استان‌ها ورود پیدا کرده‌اند.

افراد می‌توانند در این سامانه ثبت نام کنند و اگر کوچک‌ترین علائمی داشتند متوجه می‌شوند که نیازی به مراجعه به مراکز درمانی دارند یا خیر.

وی افـزود: در بحث حمل و نقل و ترافیک، ۱۴ ورودی به سـمت اسـتان اصفهان را مشخص کردیم کـه ۶ ورودی اصلی، پلیـس راه‌هایی هسـتند که مبادی اصلی وردی و خروجی به استان اصفهان هسـتند. در این مبادی ورودی هم اکنون تیم‌هایی مستقر شده‌اند.

این تیم‌ها شـامل کارکنان بهداشت و درمان، هـلال احمر، پلیس راه، راهداری و حمل و نقل جاده‌ای، بسـیج و نیروی انتظامی هستند و از سـوی فرمانداران و شـهرداران نزدیک به این ایستگاه‌ها پشتیبانی می‌شوند. سخنگوی ستاد استانی مدیریت ویروس کرونا در اصفهان گفت: کنترل این ورودی و خروجی‌ها که در ۱۴ نقطه استان انجام می‌شود با هدف کنترل غربالگری مسافران احتمالی (سنجش سلامت) و توضیح دادن این موضوع به مسافران است که در استان اصفهان هیچ گونه خدمات اقامتی در مهمانسراها و هتل‌ها ارائه نمی‌شود پس به استان سفر نکنید و تغییر مسـیر بدهید. بعد از کنترل، مسافران به کمربندی‌ها و کنارگذرها هدایت می‌شوند تا به سمت شهرهای استان اصفهان حرکت نکنند.

غلامی تصریح کرد: همچنین تمام اقامتگاه‌های روستاهای هدف گردشگری را تعطیل کرده‌ایم و ورودی‌های این روستاها نیز به شدت کنترل می‌شـود. وی ادامه داد: در بحث تردد خودروها در سـطح شهر اصفهان از امروز (سه شنبه-۲۶ اسـفند) هماهنگ شده اسـت که خودروها به صورت زوج و فرد از درِ منازل کنترل شـوند و اگر به محـدوده ممنوع ورود پیدا کنند جریمه خواهند شد.

فقط ترمینال کاوه مجازه به ارائه خدمت است

سخنگوی ستاد استانی مدیریت ویروس کرونا، اظهار کرد: در خصوص تردد اتوبوس‌های شهری، خوشبختانه حجم سفرهای این اتوبوس‌ها به یک چهارم تقلیل پیدا کرده اسـت، بنابراین مصوب کردیم که ناوگان اتوبوسرانی متناسب با حجم سفرهایش تعداد این اتوبوس‌ها را باز هم کمتر کند تا شهر بیشتر خلوت شود.

غلامی گفـت: در خصـوص اتوبوس‌های بین شهری با ترمینال‌های صفه و کاوه و شرکت‌های مورد نظر هماهنگ کردیم که طبق مصوبه ستاد استانی دیگر هیچ اتوبوسـی در ترمینال صفه نخواهیم داشـت و صرفا ترمینال کاوه خدمات به مسـافران بین شهری ارائه می‌دهد که با این مصوبه مسلما حجم سفرها پایین خواهد آمد.

وی گفـت: برای اینکه بـاز بهتر بتوانیم جلوی تردد در شهر را بگیریم هماهنگ کردیم که اولا تمام فروشگاه‌هایی که مایحتاج عمومی مردم را می‌دهند و در کار توزیع انواع اقلام بهداشـتی هستند کاملا باز باشند، اما سایر صنوف با توجه به پیشـنهادی که اداره اصناف در جلسه ستاد اسـتانی مبارزه با کرونـا داد داوطلبانه تعطیل کنند که هم اکنـون اداره اصنـاف این کار را انجام می‌دهد. سخنگوی ستاد استانی مدیریت ویروس کرونا، خاطرنشان کرد: برای اینکه مردم در بحث خرید به زحمت نیفتند خوشـبختانه سامانه ۳۵۵۳ شهرداری برای فروشگاه‌های کوثر فعال شده است و سـایر خریدها با فعال شدن سیسـتم‌های توزیع رایگان به در منازل آسانتر انجام خواهد شد.

یک مسئول سازمان آب و برق خوزستان تأکید کرد

احتمال وقوع سیلاب در فروردین‌ماه

همدلی| مدیر دفتر برنامه‌ریزی منابع آب سازمان آب و برق خوزستان با اشاره به پیش‌بینی سازمان هواشناسی در خصوص وقوع بارش ها در فروردین و اردیبهشت ماه سال آینده گفت: وقوع بارش ها در این سطح نگران کننده خواهد بود و می تواند باعث وقوع سیلاب در خوزستان شود.داریوش بهارلویی در گفت و گو با ایسنا، در خصوص احتمال وقوع سیلاب در فروردین ماه امسال در خوزستان به ویژه در حوضه های دز و کرخه اظهار کرد: در حال حاضر تاب آوری در رودخانه کرخه حدود ۴۵۰ مترمکعب بر ثانیه و در رودخانه دز حدود ۷۰۰ تا ۷۵۰ متر مکعب بر ثانیه است. هم اکنون اقداماتی در زمینه ترمیم سیل بندها و لایروبی رودخانه ها در حال انجام است تا تاب آوری این رودخانه ها افزایش پیدا کند و بتوانیم آب بیشتری را در این رودخانه ها رها کنیم.

وی با بیان اینکه خروجی سدها بر مبنای تاب آوری رودخانه‌ها تنظیم شده اسـت، افزود: اکنون با توجه به تاب آوری رودخانه ها، خروجی رودخانه کرخه حدود ۴۵۰ مترمکعب بر ثانیه است اما خروجی رودخانه دز بـا توجه به تراز آن، کمتر از میزان تاب آوری این رودخانه و حدود ۶۰۰ متر مکعب بر ثانیه است.مدیر دفتر برنامه ریزی منابع آب سازمان آب و برق خوزسـتان تصریح کرد: خروجـی رودخانه ها تا زمانی که میزان آورد آب سـدها افزایش پیدا نکند، در حد تاب آوری رودخانه ها خواهد بود اما در صورت افزایش تراز سـدها مجبور خواهیم بود تا میزان رهاسازی و خروجی آب سدها را افزایش دهیم.بهارلویی عنوان کرد: سازمان هواشناسی پیش بینی کرده است که در فروردین ماه تا اوایل اردیبهشت ماه شاهد ورود سامانه های بارشی و بارندگی نرمال و بیش از نرمال در خوزستان باشیم. وقوع بارش ها در این سطح نگران کننده خواهد بود و می تواند باعث وقوع سـیلاب در خوزستان شود.

وی ادامه داد: اکنون میزان خروجی سـدها از میزان ورودی آب به آن ها کمتر است و این مساله باعث می شود تا حجم کنترلی سیلاب در سدها کاهش پیدا کند. بر اساس آنچه برنامه ریزی شده است میزان خروجی از سدها بر اساس میزان تاب آوری رودخانه ها خواهد بود اما اگر این سامانه های بارشی به صورت متوالی رخ دهند و حجم بارش ها سنگین باشد احتمال افزایش خروجی سدها تا دو برابر خواهد بود.مدیر دفتر برنامه ریزی منابع آب سازمان آب و برق خوزستان با بیان اینکه حدود ۵۱ درصد از ظرفیت سدهای استان خالی است، عنوان کرد: در حال حاضر ظرفیت مناسبی در سدها برای کنترل سیلاب فراهم شده است اما نمی توان مقدار سیلاب را به صورت دقیق پیش بینی کرد. اگر توالی سیلاب ها زیاد باشد قطعا شرایط برای مهار سیلاب ها با توجه به محدودیت هایی که در مخازن وجود دارد، دشوار خواهد بود.

یادداشت

«اسفندماه» و دردسرهایی که برای واحدهای صنفی ایجاد شد

یاسر علیزاده

کارشناس بازار

حدود سـه میلیون واحد صنفی در کشور مشغول به کارند که چشم به بازار شب عید دوخته بودند؛ انتظاری که با همه‌گیری ویروس کرونا به دلسردی انجامید. واحدهای صنفی مطالباتی را مطرح کرده‌اند که هم به حفظ اشتغال در این واحدها می‌انجامد و هم منابع مالی دولت و بودجه مالیاتی سـال آینده را مد نظر دارد. دغدغه این روزهای بسیاری از کسب‌وکارها، ادامه فعالیت و جلوگیری از زیان بیشتر است. بسیاری از مشاغل خرد در حالی که خـود را برای فروش‌های ویژه پایان سـال آماده می‌کردند، ناچار شـدند با حداقل نیروی انسانی و با حداقل ساعات کاری فعالیت کنند. اما راهکارهای افزایش بهره‌وری کسب‌وکارها در شـرایط کنونی چه می‌تواند باشد؟ در ابتدا لازم است می‌توانیم اولویت‌بندی‌هایـی را برای خود در نظر بگیریم و بـه این سـؤال پاسـخ دهیم که چگونه می‌توانیم درصد ابتلای خود به بیماری را کاهش دهیم؛ پس از آن هم سلامت دیگران را به‌عنوان اولویت در نظـر بگیریم. با در نظر گرفتن ایـن دو اصل می‌توانیم وارد کسب‌وکارهای خود شویم. یکی از مواردی که این روزها اهمیت بیشتری یافته، فضای مجازی است. می‌توان با استفاده از فضای مجازی، بهره‌وری کسب‌وکارها را افزایش داد. استفاده از فضای مجازی این امکان را فراهم می‌کند که ساعات کمتری را بیرون از خانه بگذرانیم و خریدها و پیگیری‌ها، از خانه قابل انجام باشد.

لازم است هر شـغلی، چارچوب‌هایی را برای اطمینان‌بخشی به مشـتریان خود تعریـف کند. پیش‌خرید خدمـت از دیگر پیشنهادهایی است که می‌تواند برای استمرار فعالیت کسب‌وکارها در شرایط فعلی مطرح شود. یادآوری این نکته هم ضروری است که گفته شـود سـهم اصناف در تولید ناخالص داخلی حدود ۱۷.۵درصد برآورد شده اسـت. مابه‌ازای هر ۲۷ نفر، یک واحد صنفی در کشـور داریم که در مقایسـه با ۵۰ سال گذشته که یک واحد به‌ازای هر ۳۰۰ نفر بوده، گسـترش زیادی پیدا کرده اسـت. با این حال، می‌دانیم که واحدهای خرد، فاقد بهره‌وری بالا هسـتند، چرا که نمی‌توانند از ابزارهای مدیریت عمومی یا بازاریابی به‌خوبی استفاده کنند. برای افزایش بهره‌وری واحدهای صنفی، اینها باید به‌صورت خوشـه‌ها و زنجیره ارزش واحدهای فروش مجازی قرار گیرند. سود اصناف در دو برهه از سال کسب می‌شـود؛ یک بار در شرف شـروع مدارس در مهرماه و یک بار در شـب عید. اصناف در این دو بازه، به دنبال کسـب سود و پوشش و جبران هزینه‌های بالاسری خود هستند. در بسیاری از رسته‌ها مانند پوشاک یا خدماتی مانند قالی‌شویی‌ها، نیروی انسـانی را در شـب عید افزایش می‌دهند تا بتوانند در یک ماه پایانی سال، فروشی متناسب با حجم بازار داشته باشند.به دلیل شیوع کرونا، این واحدهای صنفی نتوانستند به اهداف تعیین‌شده و برنامه‌ریزی‌های خود در یک ماه پایانی سال دست یابند و دچار آسیب شدند.در این میان بیشترین اثرگذاری از این همه‌گیری بر رستوران‌ها، خشک‌شویی، عکاسی، غذا، قنادی، قهوه‌خانه، کالای خواب، کیف و کفش، مبلمان، آرایشگری، آجیل و خشکبار، تالار جشن و پذیرایی بوده است و در مجموع بیش از ۲ میلیون و ۶۰۰ هزار شغل تحت تأثیر این همه‌گیری هستند. معتقدیم دولت لازم است درباره بخشودگی بیمه و هزینه قبوض آب، برق و گاز و نیز بخشودگی‌هایی در حوزه‌های مالیاتی تصمیم‌گیری کند و ایجاد خط اعتباری تسـهیلات ارزان‌قیمت را نیز در نظر بگیرد. تمام تمهیداتی که برای ارائه تسـهیلات توسط دولت مطرح شده‌اند باید به واحدهایی تعلق بگیرد که حفظ اشـتغال در آنها وجود داشته باشد. اگر تسهیلات دولت در مواردی غیر از حفظ اشتغال در کسب‌وکارها صرف شود، خواهیم دید که در آینده با مسائل بزرگ‌تری مواجه خواهیم شد. برآوردها نشان می‌دهند احتمال بیکاری یک میلیون و ۶۰۰ هزار شاغل در واحدهای صنفی وجود دارد و اگـر این را به آمار بیکاری موجود اضافه کنیم، مسـائل بزرگ‌تری برای جامعه به‌وجود خواهد آمد. پیشنهاد دیگر اصناف، استفاده از روش‌های نوین و ابزارهای اینترنتی است. لازم است از کسب‌وکارهای اینترنتی به‌گونه‌ای حمایت شود تا بتوانند جایگاه خود را در زنجیره ارزش، پیدا کنند.

ادامه از صفحه اول

کرونا و حاکمیت قانون

۳.چشـم‌انداز آتیه قلمرو گسترش این ویروس تعیین و اقدامات کنترلی به شـکل واقع‌بینانه‌ای ولو آنکه منجر به تعطیلی کل کشور شود، بیان کند.

۴.وزارتخانه پیش گفته یگانه دسـتگاه نظارتی با امکان مداخله در تمام امور مـد نظر قرار گرفته و چنانچه دیگر دستگاه‌ها و نهادها امکانات و توانمندی‌هایی دارند، صرفا ابزار معین باشند.

۵.دسـتگاه قضایی به عنوان یگانه مرجع رسـیدگی به تظلمات، بدون اغماض و مصلحت‌اندیشی با کسانی که عامل ورود ویروس و انتشـار آن بوده و از اتخاذ تدابیر پیشگیرانه لازم ممانعت کرده و در نتیجه امر درمان با صعوبت مواجه شده است، با استعانت از ظرفیت‌های قانونی برخورد کند.

۶.لازم بود، نمایندگان مجلس شورای اسلامی که باید در راس امور قرار گیرد، خلاءهای قانونی ناشی از مواجه شدن با این پدیده مهلک نوظهور را قانون‌انگاری کرده و به وظایف و رسالت‌های تقنینی در این بزنگاه تاریخی عمل می‌کردند. اکنون آنان باید علت تعطیلی مجلس و واگذاری امور به قضا و قدر را صادقانه به موکلین عام و خاص خود گزارش دهند.

۷.رئیس جمهور به عنوان پاسـدار واقعی قانون اساسی در مواجه شدن با این پدیده نوظهور گزارش دهد منشأ اثر کدام‌یک از اقدامات قانونی بوده که برآیند آن منجر به انجام این رسالت خطیر شده است.

۸.کرونا نشـان داد زیرسـاخت‌های بهداشتی و درمانی کشور به‌رغم بهره‌مندی از کادر پزشکی و درمانی متخصص، توانمند، ایثارگر و صدالبته حماسه‌آفرین، به شدت نیازمند بازنگری و جراحی تمام‌عیار سیسـتمی اسـت. دولت چه برنامه‌ای برای رفع این مشکلات در کوتاه‌مدت و بلندمدت دارد؟

۸.در این ایام که گفته می‌شود در خانه ماندن یگانه طریق مصون ماندن از این بلای بنیان برانداز است، سامانه تامین اجتماعـی ملی ناکارآمدی خود را نشـان داده و عدم ارائه طریق جانشینی محیط‌های تعطیل شده کسب و کار گواهی متقن بر این مدعاسـت. باید مشخص شود وضع معیشت اقشار آسیب‌پذیر در دوران قرنطینه چه خواهد شد.

۰۹.صدا و سـیما که بر حسب رسـالت ذاتی خود باید پاسخگوی مطالبات کلان آحاد شهروندان باشد، با بازنگری اساسی در سیاست‌های راهبردی و با پردازش بر برنامه‌های همه‌پسند و سـرگرم‌کننده از آلام این ایام بکاهد و نقشی فعال‌تر در راهنمایی مردم در مقابله با این بیماری خطرناک داشته باشد.

انشاءالله که در سایه عنایات حضرت حق به زودی سایه شـوم این ره‌آورد چینی مهلک از کشور ما رخت بر بسته و کشتی متلاطم امروز به سمت ساحل آرامش و آسایش هدایت شود.

ادامه از صفحه اول

چه کسی پشت سر حرمت شکنان است؟

... و از طرفی شورای عالی امنیت ملی و ستاد مبارزه با کرونا در راستای حفظ جان مردم مسلمان و فتاوای رهبری به عنوان حاکم مسلمین و سـایر مراجع عالم تشیع متفق‌القول اعلان کردند که برای مبارزه با این بیماری و نجات جان مردم، مسـئولین از همه ابزارها لازم اسـتفاده کنند. نمازهای جمعه و جماعات را که جزء فرائض دینی شـرعی سیاسی اجتماعی و فرهنگی است، تعطیل کردنـد، این گروه با چه حجت شـرعی یا عقلـی و به نام دین و هتاکانه حریم حرم را می‌شکنند و احتمالا در حاشیه امن هم قرار می‌گیرند. منشأ این امنیت آهنین از کجاست؟

نگارنده مطمئن است که در ساعت‌ها و روزهای آینده بعضی‌ها با قلم و قدم و کلام و نفوذشان به یاری هتاکان حریم‌شکن خواهند آمد و ضمن پاک کردن صورت مسئله و تبرئه مجرمین این خیانت بزرگ، نوک پیکان و قلم خود را متوجه مسـئولان امر و مصوبات شـورای تامین استان و شورای عالی امنیت ملی و ستاد مبارزه با کرونا خواهند کرد.

اما تحولات چند دهه اخیر نشان داده که مدافعان و حامیان این قانون‌شکنان نیز از تعدی آنان در امان نمانده‌اند و در گردش‌های پیاپی مواضع فردا نوبت مدافعان امروزشان نیز فراخواهد رسید.

بدون تردید تا عقبه پشـت پرده این گروه، شناسایی و به مردم معرفی نشـود و هویت آنها به صورت شفاف مشخص نشود، این خودسـری‌ها و قانون‌شکنی‌ها ادامه خواهد داشت و جامعه شاهد تکرار این حوادث تلخ خواهد بود.

ادامه از صفحه اول

رئیسی که دانا بود

تلاش برای زیسـتن، از نوع تلاش غریزی اسـت که در دانه‌یابی، چرا، درنده‌خویی و ... تبلور می‌یابد و بدین‌سـان نیروی لازم برای ادامه سازوکار اندامی را به دست می‌آورد. حیوانات در نوعی ارتباط سیسـتمی بـا محیط خود قرار می‌گیرند که توسعه یافته نیست، خلاقیت ندارد و در یک دور بسـته به گونه‌ای مکانیکی و خود به خود کار می‌کند. حیوان از محیط نیرو می‌گیرد و به آن نیرو می‌دهد. ماهیان تلاش می‌کنند و تلاش آنها غریزی است تا ادامه حیاتشان مقدور باشد. در این تلاش، خوراک به‌دست می‌آورند و خود خوراک سـایر اجزای محیط می‌شوند. اما انسان نیز انگیزه بنیانی و نیرومندی دارد که انگیزه حیات نامیده می‌شـود. انسـان به این انگیزه تنها از طریق واکنش‌های طبیعی و غریزی پاسخ نمی‌دهد. انسـان در بازتاب به انگیزه حیات، صرفا اسیر واکنش‌های غریزی نیست. انسان می‌اندیشد. کار می‌کند تا زنده بماند و کار او تاوانی اسـت که برای زیستن می‌پردازد. اگر انسـان بنا به تعریف، جانداری است آگاه و ارادی (در برابـر تعریف‌هایی چون جاندار ابزارسـاز)، پس کار انسـان نیز دیگر تلاشی ساده و غریزی نیست. از آن‌رو که انگیزه حیات می‌یابد در شرایط محیطی پیچیده پاسخ بیابد و از آن‌رو که انسان تنها جانداری است که به «مرگ» می‌اندیشد، لذا در سطح خودآگاهی انسان ساده و سازوکاری غریزی و ابـزاری، خطریاب ندارد. انگیزه حیات به معنا یا بی‌معنایـی زندگی، به ارزش‌هـای اجتماعی، به باورهای فردی و به نیروی روحی، چنان وابسـته می‌شود که از آن طریق تبلور می‌یابد. در این صورت، کار صرفا تلاش سـاده در مقابل اجازه زیسـتن نیست؛ بلکه از یک‌سو با مناسبات و سـازمان‌یابی اجتماعی مشخص می‌شود و از دیگر سو با تعبیر و انتخاب انسـان. باری، انسان و کار با اراده و آگاهی آمیخته‌اند؛ اما در همان حال این مناسبات اجتماعی است که اراده و آگاهی گروهی یا فردی را بر اراده و آگاهی جمعی انسان، کم یا بیش مستولی می‌سازد. از همین‌جاست که کار به مثابه بخشـی از لذت زیستن به یک حرکت ناخوشایند و اجباری تبدیل می‌شـود. با این حال همان طور که اراده و آگاهی بشر می‌تواند به مثابه بالاترین دستاورد اجتماعی تلقی شـود، کار ارادی و آگاهانه نیز آرزوی عالی زیسـت انسانی به شـمار می‌آید. آن نیروهایی که حیات را چونان کامیابی‌های اساسی آن در مدار قدرت خود و با انگیزه‌های ناسالم انحصارطلبانه تعبیر می‌کنند، کار را نیز می‌توانند به پدیده‌ای تلخ و اسارت‌بار بدل سازند. به هر تقدیر کار انسانی در ذات خود پدیده‌ای اسـت مرتبط به انگیزه حیات و آن نیز در چارچوب مناسبات پیچیده اجتماعی تبلور می‌یابد. تعارض‌های روحی- فـردی نیز همانطور که از تضاد میان انگیزه حیات و فرمان و بازدارنده‌های اجتماعی ناشی می‌شود، از تضاد میان ضرورت کار و شرایط نیز بر می‌خیزد. وقتی کار جنبه ارادی و آگاهانه خود را از دست می‌دهد، به پدیده‌ای منفی، بد و روی‌گرداندنی تبدیل می‌شـود. در آن صورت فراغت وسـیله‌ای نیست برای ارتقای کیفیت کار و حیات، بلکه در ذات خود «ضدکار» اسـت. اما، انگیزه‌های انسانی وقتی در برابر بازدارندگی‌ها و کن- مکن‌های اجتماعی قرار می‌گیرند، تبلور و نمادهای ویژه‌ای می‌یابند و تحت شرایطی انگیزه‌های سرکوب شده، به وحشت و خفقان و پرخاشجویی ناشـی از ترس و حقارت تبدیل می‌شوند. تحت شرایطی انگیزه‌ها والایش می‌یابند و به خلاقیت‌های علمی و هنری و ارتقای زیست انسانی می‌انجامند؛ تعبیری که فرد از کار می‌کند سخت با منش او و آن هم با تعارض‌های روحی‌اش مرتبط اسـت. اما کار، گرچه در نهایت بـه گونه‌ای فردی صورت می‌پذیرد، اما در زیر اسـتیلای مناسبات اجتماعی عینیت می‌یابد. از مدت‌ها پیش «رابینسون کروزوئه» و کار تولیدی و حیاتبخش او، تجسم یک تنهاماندگی استثنایی به شمار می‌آید. جوامع از آغاز تاریخ بشر لابه‌لای تضادها و تعارض‌ها، ابتدا کندتر و سپس تندتر و پرشتاب، راه پیشرفت و توسعه دانش و نوآوری‌های ذهنی و هنری را پیموده است. کار نه تنها لازمه زیستن، که ابزار تکامل اجتماعی بوده است. واقعیت این است که همانطور که کار گذرگاه جاودانه زیستن اسـت، نیروهایی هستند و بوده‌اند که بهای زیستن و تاوان انگیزه حیات را در اختیار خود می‌گیرند تا از حاصل آن، خود راحت‌تر و پر فراغت‌تر، و در یک کلام با ضدکار، زیست کنند. در زمان ما انسان خود نیز به کمک اسارت‌گران خود می‌آید و این را نیروهای جدیدی باعث می‌شـوند که در ذهنیات انسـان زمان ما جای گرفته و او را به اسارتگاه‌های مصرف، خودنمایی انحصارطلبی، برتری‌جویی، پرخاشگری به جامعه و بالاخره مردم ستیزی می‌کشاند. برخی از انسان‌ها زیر تأثیر این نیروها، کار و تخصص پیچیده و گرانبهای خود را چنان می‌فروشـند که حاصل آن چیزی جز فرو کردن نوک تیز شمشیر مردم سـتیزی بر پهلوی دیگران نیست. یک وجه آزادی کار، عدم امکان بهره‌کشی از کار دیگران است. برخی از انواع کار در واقع چیزی نیست جز سازماندهی یک نظام بهره‌کشی یا تلاش برای تصاحب سهمی از ارزش کار دیگران. بی‌تردید سختگیری‌هایی که کار را صرفا در تلاش بدنی و تنها در نـوع کار یدی خلاصه می‌کنند و هر نوع فعالیت دیگر را کوشش تصاحب‌جویانه می‌دانند با فرهنگ و فن‌شناسی امروز بشر سازگار نیست. کارهای فکری یا فکری- بدنی هستند که بر اثر ممارست و صرف سال‌ها وقت و تجربه در آموزش و کارآموزی، امکان تحقق و تأثیرگذاری می‌یابند. این کارها، بخشی از ارزش‌های مادی و فرهنگی و ذوقی را پدید می‌آورند و می‌توانند در خدمت تعالی و رفاه همگانی ارزش آفرینان قرار گیرند و یا نیروهای ضدکار را تحت پوشش حمایتی خود قرار دهند. بدین ترتیب کار مانند دانش بشری در مرحله تحقق اجتماعی آن، ارزش کار یا ضد ارزش می‌سازد. حیف و میل کردن منابع بشـری با هر نیرو و هدفی که باشـد به تعبیر فیزیکی و در سامان مکانیکی جامعه‌شناختی آن، کار است: ولی از حیث تعبیر اجتماعی- انسانی آن، ضدکار. یک مدیر تولید که در بسیج و سازماندهی منابع و نیروی کار دیگران شبانه‌روز تلاش می‌کند و بمب‌های شیمیایی می‌سازد، البته کار کرده اسـت و در این کار به گونه‌های پیچیده به ارضای انگیزه‌های دگرگون و پیچیده‌تر شده درونی خود پاسخ داده، اما کار انسانی به معنای فعالیت موثر در زندگی بالنده بشری صورت نداده است. به همین دلیل باید تاکید کرد آگاهی و آزادی هرگاه با رهایی انسان سازگار نیفتد، صوری و خالی از محتواست و چه بسا همراه با خودفریبی.»